

РЕЦЕНЗІЇ ТА ДИСКУСІЇ

РЕЦЕНЗІЯ НА ПІДРУЧНИК «ФАРМАКОЛОГІЯ» ЧЕКМАН І.С., БОБИРЬОВ В.М., КРЕСЮН В.Й. ТА ІН.

У зв'язку зі зростанням обсягу наукової інформації в медицині, зокрема у фармакології, підготовка стоматологічних кадрів в Україні потребує науково-методичного забезпечення, яке відповідає б вимогам часу. Студенти стоматологічних факультетів та лікарі-стоматологи, навіть із великим стажем роботи, завжди зазнають труднощів щодо практичного застосування лікарських засобів. Тому необхідність у створенні нових сучасних підручників за фахом, які лежать в основі професійної діяльності, є нагальною проблемою.

Своєчасним кроком у розв'язанні вищезазначеної проблеми став підручник «Фармакологія» Чекумана І.С., Бобирьова В.М., Кресюна В.Й. та ін., написаний відповідно до програми з фармакології для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Він складається з трьох частин – «Загальна фармакологія», «Спеціальна фармакологія» та «Лікарська рецептура», в яких висвітлені всі розділи дисципліни згідно з навчальною програмою. У першій частині розкриті основні закономірності взаємодії лікарського засобу з організмом людини. Розглянуті також питання фармакокінетики та фармакодинаміки, висвітлені побічна дія ліків та правила профілактики ускладнень фармакотерапії, ін. Інформація викладена послідовно, лаконічно, оптимальна за обсягом. Доцільним є виділення в підручнику основних термінів, понять та назв лікарських засобів іншим, ніж від основний текст, друкарським шрифтом. Підручник містить велику кількість схем та рисунків, які сприяють засвоєнню складних питань щодо механізмів дії лікарських препаратів.

Друга частина «Спеціальна фармакологія» складається з 13 розділів. Кожний розділ присвячений окремим групам лікарських засобів, що використовуються в традиційній медицині. На високому рівні висвітлені відомості з фармакологічних характеристик лікарських засобів, найбільш широко використовуваних стоматологами (місцеві анестетики, анальгетики, протизапальні, антибактеріальні засоби, вітаміни та засоби, що впливають на тверді тканини, тощо). Представлена також інформація щодо лікарських засобів інших фармакологічних груп, значущих для медичної практики в цілому. Розділи підручника побудовані за єдиною схемою, містять сучасні погляди на патофізіологічні аспекти теми, фармакокінетики, фармакодинаміку, показання до застосування препаратів, побічну дію, протипоказання. Фармакологічні властивості препаратів описані чітко, з повною характеристикою основного представника групи та його порівнянням із властивостями інших засобів. Зміст розділів раціонально структурований та систематизований, що сприяє повноті засвоєння навчального матеріалу. Актуально, що в підручнику представлений широкий матеріал з тестового контролю знань (поточний, модульний, ін.).

Особливої уваги заслуговує розділ 16 «Фармакотерапія основних стоматологічних захворювань», який присвячений основним питанням професійної діяльності лікаря-стоматолога. У ньому представлена інформація щодо раціональної фармакотерапії в умовах стоматологічної клініки різноманітних за етіологією та патогенезом патологічних процесів: хвороб твердих тканин зубів, пульпи, періодонта, пародонта, слизової оболонки порожнини рота, тканин щелепно-лицьової ділянки. Розділ побудований згідно з нозологічними одиницями, інформація викладена конкретно та послідовно. Наведені схеми сучасної фармакотерапії стоматологічних хвороб.

Підрозділ «Засоби невідкладної допомоги в умовах стоматологічної практики» (16.7) відображає принципи раціонального лікування невідкладних станів. На фоні нестримного зниження рівня загального здоров'я населення лікарю-стоматологу доволі часто доводиться зустрічатися з екстремальними ситуаціями, які потребують знань конкретних лікувальних схем, чітких та впевнених дій. Зміст цього розділу безсумнівно сприяє формуванню необхідних знань та вмінь у студентів.

У третій частині підручника представлений навчальний матеріал щодо лікарської рецептури. У двох його розділах (17, 18) викладені правила виписування рецептів та інформація з лікарських форм препаратів.

Отже, рецензований підручник необхідний у навчальному процесі, тому що створений за вимогами до профілізації, враховує специфіку роботи лікаря-стоматолога, надає сучасну наукову інформацію щодо питань фармакології та фармакотерапії в стоматології. Інформація викладена в систематизованій та лаконічній формі, матеріал добре структурований, що робить його зручним у використанні. Підручник написаний державною мовою, що сприяє розв'язанню гострої проблеми впровадження української мови у сферу медицини. Підручник беззаперечно актуальний і своєчасний, стане в нагоді не тільки студентам, але й лікарям-інтернам та практикуючим стоматологам.

На підставі вищевикладеного вважаємо, що підручник «Фармакологія» Чекумана І.С., Бобирьова В.М., Кресюна В.Й. та ін. - Вінниця: Нова книга, 2011, рекомендований МОН України як підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III- IV рівнів акредитації, може бути висунутий на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки.